

POPOTNIK.

List za šolo in dom.

Izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca, ter velja za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr. — Posamezne številke dobivajo se po 15 kr. — Na anonimne dopise se ne ozira. — Rokopisi in na oceno poslane knjige se ne vračajo. — Spisi in dopisi naj se blagovoljivo pošiljati (frankirani) uredništvu; naročnine, oznanila in reklamacije pa upravnika: Reiserstrasse 8 v Mariboru. — Za oznanila plačuje se od navadne vrste, če se enkrat natisne 15 kr.

Vsebina. Vabilo k sodelovanju in naročbi. — Misli o nadaljevalnem izobraženju ljudsk. učiteja. — Črtice o zdravoslovju. Konec. — (Naslovni list. Imenik sotrudnikov.) — Dopisi. — Spremembe pri učiteljstvu. — Razne stvari. — — Natečaj.

Vabilo k sodelovanju in naročbi.

Deset let je, kar je „Popotnik“ sè skromno „torbico“ zastavil prvokrat svoj „popotni les“ ter se podal zaupljivo po slovenskih pokrajinah k domačemu učiteljstvu. Po stari slovanski navadi so ga slovenski učitelji gostoljubno sprejeli, mu „torbico“ vestno zalagali ter ga od leta do leta bolj ojačili. Danes se ponosno ozira na desetletno svoje potovanje! Pa tudi čast, p. n. čitatelji in mile čitateljice bodo nam, — prelistovaje 10 „Popotnikovih“ letnikov — radi priznali — da je potovanje njegovo imelo povoljne vspehe, da je to, kar je kedaj obljubil, po svojih močeh tudi vselej zvesto izpolnjeval. Zalagal je svoje prijatelje z vsakojakim tečnim berilom, budil in krepil kolegijalnost in stanovsko zavest, netil blaženo bratovsko ljubezen in kolegijalno vzajemnost, potegoval pa se vselej tudi za stanovske pravice naše ter krepko branil učiteljski ugled.

„Popotnik“ „list za šolo in dom“ se po desetletnem občevanju danes poslavlja od zvestih svojih prijateljev in milih prijateljic, zahvaljujoč se njim za naklonjenost in zdatno podporo ter jih proseč blage naklonjenost in zdatne duševne in gmotne podpore za svojega naslednika: „Popotnik-a. Časopis za učitelje in prijatelje šole in glasilo zaveze slovenskih učit. društev.“

Ker si je namreč „Zaveza“ izbrala „Popotnik“ svojim glasilom in ga tako označila strogo učiteljskim listom, zdelo se nam je vmestno, da tem primerno spremenimo tudi njegovo ime. Sicer pa bode „Popotnik“ ostal tudi pod novim imenom zvest dosedanjemu svojemu programu, samo da bode še odločneje zavzemal in povdarjal učiteljsko stališče.

Nadejamo se, da nam ostanejo dosedanji naši sotrudniki in blagi podporniki zvesti prijatelji tudi v prihodnje, da nam niti jeden ne odpade, pač pa, da se dosedanjim podpornikom pridruži še lepo krdelo novih prijateljev.

V to pomozi Bog in sreča junaška.

Z gradivom je uredništvo dobro založeno. Razun spisov ki tekmujejo za nagrado (njih število je dosedaj naraslo na 8), so nam na razpolago večja in manjša pedagogično-didaktična in metodična dela ter dobri in praktični učni poskusi. Navajamo le ta le:

„Napake v odgoji“. Fr. Jamšek, šolsk. ravnatelj v Reichenburgu.

„O lepoznanstvu.“ Ivan Klemenčič, učitelj v Mozirju.

„Prirodopisni pouk v jednorazrednicah“. H. Schreiner, profesor v Bočanu in J. Koprivnik, profesor v Mariboru.

„Fizikalni poskusi v narodni šoli“. Prof. Fran Hauptmann v Gradcu in dr. Tomaž Romih, mešč. učitelj v Krškem.

„Učne slike iz prirodopisja“. A. Kosi, učitelj v Središču, itd. itd.

Kakor njegov prednik bode tudi „Popotnik. Časopis za učitelje in prijatelje šole in glasilo „Zaveze slov. učit. drušev.“ izhajal po dvakrat, t. j. vsakega 10. in 25. dne v mesecu. Tudi gledé cene ostane vse pri starem, da-si bode dobil list večje pa tudi lepšo zunanjo obliko in boljši papir.

Častiti p. n. čitatelji „Popotnik“-ovi iz tega lahko razvidijo, da založništvo in uredništvo ne išče dobička. Pred vsem je nam le na tem, da naš list zasede stopinjo pravega napredka, da bode vredno glasilo „Zaveze slovenskih učit. društev“. Več ko najdemo gmotne podpore med somišljeniki svojimi, lepše bode se v tem smislu naše podjetje razvijalo, bolj bode prospevalo v prid milega našega naroda in v čast učiteljstva slovenskega.

V ta namen zakličemo vsem svojim in „Popotnik“-ovim prijateljem:

Na srečno in veselo svidenje v novem letu!

Uredništvo in založništvo.

Misli o nadaljevalnem izobraženju ljudsk. učitelja.

(Predaval pri zborovanju celjsk. učit. društva dné 2. novembra t. l. Anton Gnus.)

Reševaje stavljeno si nalogo, pretresovati mi je pred vsem sledeča vprašanja:

1. Zakaj je učitelju nadaljevalno izobraženje potrebno?
2. Kateri so neobhodno potrebni pogoji nadaljevalnega izobraženja?
3. Katere naprave in naredbe nam naj služijo v napredovalno izobraženje?

Prvo vprašanje odgovarja se tako rekoč samo iz sebe. Vendar pa je le koristno, si vse tu sem spadajoče točke zapomniti in sicer zato, ker je jasna in vedna zavednost vzroka pryo in najimennitnejše sredstvo, pospeševati kakšno reč.

Prvič je tedaj nadaljevalno izobraženje učitelju že zato potrebno, ker ne more ne on niti kdo drugi svojega naobraženja nikdar dovršiti, ker se ne more nikdar izučiti. Učiteljska izobraževališča naj še bodo tako izborna urejena, pre-skrbljena z najdovršenejšimi učnimi načrti in v rokah najodličnejših učiteljev, svojih gojencev nikdar ne morejo priversti do tiste višine omike, da bi se potrebnost nadaljevalnega izobraženja lahko zanikavala.

Učiteljišča odpirajo mladim učiteljem le vrata k omiki, jih v prostore véde in znanosti vpeljajo ter jim pripomorejo do one spretnosti, katero tirja poklic, a to je tudi vse. Da bi se utopil učiteljiščenik v posamezne panoge raznih znanostij, to je nemogoče, temu se že upira njegova mladost. Da se potrebni posamezni predmeti temeljito preuče, treba je zrele razsoje in skušnje

življenja, — pogoja, katera si mladenec še le mora pridobiti. — K temu pa se pridružijo še reči, s katerimi se mora učitelj vedno pečati, katere se gosto spreminjajo. To velja namreč o šolstvu, ki razpravlja šolski red, šolska pravila, ukoslovje, učne pripomočke. Na tem polju je vedno gibanje, življenje napredek, tu učitelj ne sme zaostati, kajti kdor zaostaja, nazaduje! — Po tem takem ostane za druge znanstvene stroke že itak malo časa, in globejše vtapljanje v taiste je nemogoče.

Drugič je nadeljevalno izobraženje potrebno, ker si učitelj le tako ohrani tisto bistrost duha, ki mu je potrebna, da mladino duševno budi. Kateri učitelj je svoje izobraževanje končal in misli, da je popoln, nehal je tudi zdatno in spoštljivo na mladež vpljivati. Le učitelj, kateri je za napredek vnet, vname mladino ter je tako rekoč oživljajoče načelo vse šole. Nasprotno pa vpljiva učiteljeva lenoba ovirajoče na odgojo in razvoj učencev. Že pogled v šolo nam to priča, kajti gola resnica je, da je šola prava slika svojega učitelja.

Tretjič je nadaljevalno izobraženje učiteljev potrebno zato, ker je od tega zavisno pravo spoštovanje samega sebe. Posebno dvoje, oziroma dva pogrška se nam učiteljem večkrat očitata; enkrat se trdi, da si preveč domišljujemo, potem zopet nas dolžijo hlapčevske ponižnosti. — Vzrok teh očitanj nahaja se v čudni kakovosti naše službe.

Mislimo si le učitelja, ki je dan za dnevom le med svojimi učenci. Ali ni naravno da postane pristransk, da si začne o svoji popolnosti domišljevati, ker namreč svojo okolico duševno nadkriljuje ter se navadi, da mu nihče ne oporeka. Mladina ne dvomi o učiteljevi modrosti, pripoznava jo voljno. Spoštovanje do učitelja razširja se po mladini v rodbine, in večkrat postane učitelj posebno v samotnih, kulturno še zaostalih krajih „orakel“ cele okolice. Spoštovanje, katero mu skazujejo odrasli, povišuje dobro mnenje, ki ga ima sam o sebi in če ne pazi zvesto nad seboj, lahko poprej, ko se zavé, postane preširen, domišljajoč. Proti temu pač ni boljšega sredstva nego hlepenje po neprenehnem izobraževanju.

Če se v samotni živeč učitelj zateče h knjigam, jih začne prebirati, gotovo bo kmalu zadel na kakšno si bodi oviro; našel bode izraze, ki mu niso jasni, reke, ki so mu nerazumljivi in spoznal bode, da ima modrost njegova mnogo, mnogo pomanjkljivosti. V tej meri, ko bode to spoznaval, minila ga bode domišljavost, kajti od razumnega vedenja je odvisno pojemanje precenitve samega sebe. Napetost se najde le pri nevednežu. Vestno učenje, temeljita izobraženost in sploh olikanost stori človeka blagega in samosvestnega, ker ga dovede pri vsem spoštovanju do drugih ceniti tudi lastno vrednost ter ga varuje prevelike hlapčevske podložnosti.

Učitelj mora se četrtič nadaljno izobraževati radi stanovskega ugleda, kajti le izobražen, takten učitelj sme upati pridobiti si primeren vpliv mej ljudstvom. Da bi učitelj vse vedel, vse razumel, to se ne more od njega tirjati. Zahtevati pa se od njega mora, da sè svojo izobraženostjo ne zaostaja za omikanim meščanom.

Petič se naj učitelj nadalje izobrazuje tudi zato, ker se njegovo javno delovanje z njegovim izobraževanjem zóži ali razširi. Ako učitelj zvesto in vestno deluje, ga bode ljudstvo vedno bolj in bolj čislalo in resnično je, da se

je, odkar se ljudski učitelji bolj naobrazujejo, število zasebnih šol in učencev primerno zmanjšalo.

Nadaljevalno izobraženje je šestič potrebno, ker splošni napredek od vsakega, posebno pa od učitelja najvišjo izobraženost tirja. Šolsko postavo-dajalstvo, šolsko nadzorovanje, s kratka šolska uprava je brez zastopnikov učiteljskega stanu nepravilna! Žalibože, da se merodajni krogi danes še zato premalo zmenijo in tišče šole v odnošaje, kateri pravi razvitek ovirajo ter odkazujejo tej instituciji mesto, ki je edino v svoji kakovosti.

Kaj bi porekel n. pr. častnik, ako bi ga duhovnik, kaj zdravnik, ako bi ga odvetnik nadzoroval. Jasna in zdrava pamet že kaže, da se more vspešno vsak stan le po strokovnjakih istega stanu nadzorovati. Vže, da to ovržemo, potrebno je, da se potrudimo in svetu pokažemo, da smo si zavedni imenitnosti svojega poklica ter bi se tudi ne bali prevzeti nadzorniškega mandata, ko bi nas osoda v to izbrala.

Nasprotniki naravi primerne uravnave šolskega nadzorovanja trdijo: učitelji niso zreli sami sebe nadzorovati, manjka jim znanstvene prevdarnosti za presodbo učnih knjig itd., z eno besedo, da niso dovolj omikani.

Sedmič in slednjič je nadaljevalno izobraženje učitelju potrebno, ker sta mu dom in narod tako službo naložila, katera se zamore le z višjo izobraženostjo oskrbovati. Zdaten napredek je le mogočen, ako se vsa duševna in materijalna sredstva naroda vsestransko razvijajo. Da imajo učitelji res jako imenitno službo, ne bodem še posebno povdarjal. Z ozirom na to pa velja tem bolj vse moči ubrati ter vedno po vzoru dovršenosti koperneti.

Dospervi k drugemu delu svoje razprave mi je misliti na potrebne pogoje nadaljnega izobraženja. — Tu sem pripada izobraženje katero si pripravniki na učiteljskih pridobé in ki ima biti podlaga vsega nadaljnega izobraževanja. Da se pa pripravnik na izobraževališču kaj povoljnega nauči treba je gojencu zmožnosti in vstrajnosti. Pred vsem pa, da ga je dovedla želja in poklic do svojega prihodnjega stanu v učiteljsiše. Zavod pa ima obuditi v vsjih gojencih željo po učenju; ako se to ni posrečilo, je svojo nalogo le nepopolnoma izvršil. Zraven želje po učenju pa mora učiteljsiše svojim gojencem položiti tudi temelj omike, kajti brez teh dveh činiteljev je nadaljevalno izobraženje nemogoče.

Drugi potrební pogoj za nadaljno izobraženje učiteljevo je, da je njegova uradna služba primerna. Zraven uradnega poslovanja mora še učitelju namreč ostajati časa in moči za nadaljno izobraženje; njegova plača morala pa bi biti zato tudi tolika, da lahko izhaja, ne da bi se moral pečati s pristranskimi službami.

Učitelj sicer ravno ne potrebuje bogastva, pa: vsak delavec je plačila vreden. Torej ni dosti, da so učitelji gladu obvarovani, za njihovo zvesto spolnovanje dolžnosti naj bi se njih dohodki tako povišali, da bi zamogli živeti le za svoj stan, da bi ne bili prisiljeni opravljati stranskih služeb, naj se iste z učiteljskim stanom strinjajo ali ne.

Današnje tirjatve do učiteljskega stanu so velike. Šola zahteva celega moža, to je vse njegovo djanje, vse njegove dušne in telesne moči. Učitelj mora biti le učitelj, nič drugega. Sè svojo službo ima dovolj opraviti in ako še

vkljub temu kako drugo stransko službo prevzame, tako mora za to ali njegovo zdravje, ali pa šola trpeti.

Darovi, ki bi se v povišanje učiteljske plače dovolili, tako da bi učitelji nobenih drugih služeb ne bili prisiljeni opravljati, bi mladini, narodu, torej tudi državi obilni sad nosili.

Konečno mi je omeniti naredeb in naprav, skratka sredstev nadaljnega izobraženja.

Natančneje o teh govoriti mi ni treba, saj so itak vsakemu znana po šolskih zakonih in uredbah.

Ta sredstva so: šolski in znanstveni spisi, šolske knjižnice, nadaljevalni tečaji, domače in okrajne učiteljske konferencije, učiteljska društva. Prednosti in nepogodnosti vseh teh naprav naštevati, bi presegalo okvir mojega skromnega deleca, le nekatere opazke še: Po mnenju pedagogov naj bi se učitelji ne silili, kakor se je to zgodilo, napredovalne tečaje obiskovati in še posebno v počitnicah, kajti par tednov, v katerih nas postava oprosti, imamo zaslužno pravico in neobhodno potrebo, se nekoliko od svojega težkega posla opočiti. Vrh tega taki tečaji mnogo ne koristijo, ker navadno prekratko trajajo. Tudi uradna učiteljska konferencija mnogokrat ne nosi zaželjenega sadu. Veliko boljši in povoljniji vspanje za učiteljevo napredovalno izobraženje smemo pričakovati od prostovoljnih shodov učiteljskih, katere bi višja šolska oblastnija naj po vsej moči podpirala. Če bi se pri takih shodih tudi ne doseglo baš mnogo za nadaljevalno izobraževanje, nekaj bi vendar le ostalo in to je: gojila bi se med učiteljstvom prava kolegijalnost, samozavest in sloga. Vsestransko pa učitelja vladati in voditi je udušeče in razžaljivo.

Tudi uravnava zopetne skušnje, t. j. skušnje sposobnosti, se mi posebno ne dopada. Kdor da je zapustil učiteljišče s častjo, pristoji mu, da se mu zaupa.*) Ako bi se tudi pri nas po kitajskem načinu skušalo, ne bila bi taka skušnja prave koristi, kajti le notranje prizadevanje, ki se upira na prostost, na notranji nagon in na pravo spoštovanje izobraženosti, omike, rodi pravi sad! Nadaljujmo toraj svoje izobraženje s vso vstrajnostjo, z vsemi močmi. — „Omika je moč!“

Črtice o zdravoslovju.

(Spisuje Simon Meglič.)

(Konec.)

Iz predstoječega je razvidno, da se bode zdrav človek v vsaki okolnosti poslužil mrzle kopelji, katero pospešujoče, okrepujoče nanj deluje in ga vtrdi. Zatorej je želiti in ljudski vzgoji priporočiti, da se vsi zdravi otroci po letu v mrzli vodi kopljejo. Neumnost pa je novorojence mrzlo kopati. Taka nepredvidnost se je mnogokrat sè slepoto, slaboumjem in z drugimi bolečinami pri dotičnem revčetu kaznovalo. Otrok se mora poprej navaditi na mrzli zrak, potem na hladnejo vodo in na zadnje pride še le mrzla kopelj. Neodpustljiv greh pa je, ako se kopanje otroka zanemarja. Po Sondereggerju bi se moral

*) V tej točki se z gosp. pisateljem ne strinjamo.

otrok do svojega 6. leta vsak dan kopati. Mrzla kopelj tudi ni za slabotno deco, za osebe, katere imajo srčno ali pljučno napako in so sploh naglo razburjene; nervozne osebe, katere mnogo mislijo in ki sploh trpijo na duševni in strastni vznemirjenosti, ne morejo mrzlo kopanje vstrpeti. Tudi noseče ženske in starčki se ne smejo mrzlo kopati; za starost je gorkota najvažniši element življenja.

Gorke kopelji pa so dobrodejne za slabotne, nervozne, ostarele osebe, samo da se ne vporabljajo prepogosto ter brez zdravnikovega nasveta ne pregorke. t. j. ne čez gorkoto krvi. Priporoča se, da se vodi nekoliko mila pri-meša. Nežni mladosti in visoki starosti, nervozni občutljivosti in splošni slabosti, revmatizmu, kožnim boleznim prileže se gorko kopanje.

Ako pa se zdravi gerko kopljejo, naj nikdar ne opustijo svoj život naglo polito z mrzlo vodo, potem pa se dobro odrgniti in hitro obleči. Po kopelji pa, naj vže bode mrzla ali gorka, je brezpogojno zmerno gibanje potrebno.

V mestih ima vsak priložnost posluževati se kopelji, kakoršna mu ugaja, na deželi pa smo navezani na primitivna kopališča. Kdor nima pripravne posode za popolno kopanje trupla naj si goji kožo na sledeči način: Po dovršenem delu namoči se zvečer srednje-velika umivalna goba v vodi, katera je bila čez dan v posodi. Goba se izžeme, tako da je samo vlažna, a ne mokra, ter se z njo obrišejo lasje, obraz, učesa, podšijek in vrat. Goba se vrže v posodo nazaj, ter se obrišejo omenjeni deli s subim, mehkim brisalom. Potem se zopet goba vzame, izžeme, ter se z njo obrišejo prsi, trebuh in strani, roke, podpazuho in hrbet, ter se zopet dobro obriše. Naposled se še ostali udje umijejo in obrišejo. Tako priprosto snaženje je priležno za vsako starost in vsaki spol, vsako stanovanje in vsaki letni čas. Za tako umivanje je najboljša rečna voda ali pa tudi potočnica; za kožo pa je trda voda, posebno z vporabo mila, škodljiva.

2. Kakor pri kohanju tako je tudi po umivanju umestno, da se koža s flanelom, z debelim brisalom ali s krtačo drgne, posebno po trebuhu, prsih, hrbtu, na notranji strani stegen in po rokah, da se obodni obtok pospeši, množica krvi od notranjih organov odvrne in kožni živec poživijo. To ne smejo opustiti zlasti osebe, katerih poklic je, da morajo mnogo sedeti. Z drganjem pomnoži se moč življenja o celem truplu, posebno pa na drgnjenih mestih; mehanski pritisek na kožo, mišice, žilnice, živec in drob povzdigne obtok, gorkoto, meno tvarine, vpoj in iztrebo; zatorej napravi dosledno nadaljevalno drgnenje človeka močnega in zabrani medlost. Vže stari Hippokrates pravi: „da postane telo po močnem drgnenju trdno, po nežnem mehkeje, po zmernem pa bolj rejeno“. Ne samo kot ogib pred boleznimi, izhajajočimi iz nedostatnega gibanja, se je drgnenje obneslo, temveč tudi kot zdravilo proti obstoječim boleznim in slabemu stanju trupla; tako n. pr. proti zaprtju, grizenju, napenjanju, napihnjenemu truplu, glistam vodenično-oteklím nogam, krču v mišicah in mehurju, živčnim bolečinam, trganju, mišičnej slabosti, mrtvoudnosti in okornosti. Pri drgnenju naj bi se na flanel dalo malo sala, mandeljnovega ali laškega olja, da ne postane koža presuha, kar je v višej starosti posebno koristno. Krtačenje kože je povekšano drgnenje ter služi za dražljivo vzbujenje

kože, da se kri zopet iz notranjih organov na obod trupla privabi, gorkoto prouzroči ter utrdi.

3. Preméni večkrat svoje perilo, ker vsaka hladna, sveža srajca je neka vrsta oživljajoče kopelji za kožo. Kdo še ni skusil prijetnega čuta, ko se je v sveže perilo preoblekel ali samo nočno srajco z dnevno premenil? Tukaj opomnim, da si oskrbimo perilo kakor tudi drugo poletno in zimsko obleko, da boče po mogočnosti gubasta (prostorna), mehka, volnata in zračna, da ne zabrani izhlepenja izločenih vodnih soparov. Kot neposredna obleka služi nam ali fino izdelana živalska volna ali pa zdaj popravljena drevesna volna (bombaževina) in pa mehka svilna oprava. Na debelo (bolj prvotno) izdelana živalna volna pa se ne nasvetuje, (razven pri jako bolnih, v visoki starosti, pri nežnih in slabotnih osebah) ker kot slabi prevodnik kožo bolehalo omlahai ob enem pa z vlaknom kožo vedno draži. Platno pa pot preveč zadržuje, se z njim namoči, močno izhlapi, potem mrazi in se života prime, kar je vsakako neprijetno. Volna pa pot hitro srka ter na zunaj le po malem izhlapi in s tem zabrani prehlajenje. Na drugi strani pa obvaruje pred premočno vnanjo vročino, ker spričajo Afričani, kateri se pred žgečimi solčnimi žarki z debelo volneno obleko varujejo.

Premalo pa se še dandanes ozira na obleko in gojitev nog. Tukaj se je ravnati po sledečem: O vročem času mora se kolikor mogoče pogosto z nogovicami in obutevjo menjavati. Zdravo je vsak večer noge z gorko vodo in milom umiti, v mrzlem in vlažnem času je tudi potrebna menjava in v jutro kopanje nog v mrzli vodi na kar sledi osušenje in drgnenje, da postanejo gorke. Tesnih čevljev ne obuvaj! Doma imej lahko in zračno obutev.

Navedeni načini gojitve kože so važna sredstva za ohranitev zdravja, za preubranitev, da, še celo za ozdravljenje mnogo telesnih nakaznosti — boleznij.

4. Koža naj se večkrat izpostavi na mirni, gorki, sveži zrak; temu djanju rečejo zdravniki zračna kopelj, katera vse kožne funkcije zlasti na solncu pospeši. To priporočajo posebno v novejšem času zdravniki okrevajočim osebam, ker zračna in solčna kopelj deluje z jako oživljajočim vplivom na krvno posodje in kožne živce ter okrepeča celi organizem.

5. Izpoti se večkrat navlast z gibanjem ali delom, da se koža navadi male narušaje v organizmu prostovoljno z znojem izhlapiti. Potenje, provzročeno po gibanju in delu, nam mnogo več koristi kakor po obili in gorki obleki. Notranjo gorkoto zamoremo le s priležnim načinom življenja, primernim gibanjem, svežim zrakom in zunanjo in notranjo vporabo vode oživiti in ohraniti.

S takimi sredstvi gojimo kožo in jo ohranimo zdravo in lepo. Večina ljudi želi si lepote. Ta lastnost prirojena je zlasti ženskemu spolu; ako tedaj nekaj o gojenju lepote govorim, vem da se ne zamerim ljubeznjivim gospodičinam koleginjam.

Težnja po telesni lepoti je vže starodavna a splošna in preiskali so se najbolj oddaljeni koti sveta, da bi se dobila sredstva v povišanje telesne lepote ali pa, da bi se vsaj njeni nedostatek pokril. Od stoterih mazil in barvil Rimljank, tušov Kinezark do vzhodnega lepotičnega mleka in rižnega praška vleče se nepretrgana vrsta sredstev za lepotičja, katera navadno hitro zaslave a se ravno tako hitro pozabijo. Ničesar se ni odpustilo, da bi se našlo čudotvorno sredstvo, da-si je bilo še toliko razumu nasprotno. In kdo bi krasnemu spolu

tudi v zlo štel, ako vse vporabi, da svoje ime opraviči in si prizadeva to popraviti, kar je priroda po mačehovsko opustila. Nu. potrpežljive čitateljice, jaz vam razodenem sredstvo za lepoto, katero sicer v nijednem časniku ni inserirano, sredstvo, katero se ne dobi v nobeni lekarni, sredstvo, katero nezmotljivo, gotovo in trpežno deluje, a je vendar boljši kup, kakor marsikatero sredstvo lepote, in to sredstvo imenuje se — negovanje zdravja. Da. zdravje je nad vse; bodite tedaj zdrave, in mila boginja Hygieja bode vam naslikala nevenljive rožice na lica, — bodite zdrave, in vaše lepe oči bodo svetle in jasne, — bodite zdrave, in vaša koža bode nežna, mehka in čista, — bodite zdrave, in oglate oblike vašega trupla bodo okrogle postale, vaša hoja bode lahka in elastična, lasje vaši svileni in bujnokrasni, zobje pa beli in lepi kakor biseri. Kako je lepo, ako je kdo lep, a najlepše izmed lepega je, kakor znano, lepa ženska. Zato je vaša težnja po telesnej lepoti le hvalevredna, in le na tem je, da se prava sredstva v zaželjeno dosego vporabijo. In tako sredstvo, prvo in jedino, ti je zdravoslovje; kar je zdravo, to je lepo, in nič ne more lepega biti, kar ni zdravo. Seveda ne more zdravilna umetnost človeka belo umiti, ali pa žolto ali sivo — blede kožo z mlekom in krvjo napolniti, ona ne more človeku, kateri cele noči ne spi, dražestna jedila nezmerno uživa, na plešiščih obraz razgreje in premrazi, v „Veneri in Bacchu“ razuzda, novo kožo narediti — ona zamore le kožne bolezni odstraniti, kožo z uredjenjem prebavljanja in zmernostjo ogladiti.

Lepe lastnosti kože so: snažnost, belina, mehkoča, gladkost in prosojenost, živa, zdrava barva, čistost brez peg in izpahov in pa to, da je brez duha (vonja). Ako se pa hočemo kot racionalni dijetetikarji na splošna načela opirati, tedaj moramo za bistvene pogoje lepe kože in njenega ohranjenja izjaviti, da se mora vse opustiti, kar zamore nežne slujnate kožne organe in njihovo delovanje motiti. Tu sem spada pred vsem varovanje pred motenjem prebave in večkratnim prehlajenjem. Da pa koža vsprejemljivost za imenovani narušaj izgubi, mora se vtrditi, kar se zgodi sè skrbno gojitvijo telesne snage: z umivanjem, sè svežim in hladnim perilom in z gorkim kopanjem po zimi in mrzlim po letu s frotiranjem. Pazi naj se tudi na obleko, katera ne sme biti za noge, stegna spodnje truplo in pazuho prehladna a za vrat, gornja prsa in glavo ne pretopla.

Gojimo pa tudi kožo na glavi. Tudi tukaj je glavno sredstvo za rast las do pozne starosti snaga, katera se s tem doseže, da vsaj vsak teden vso glavo z jajčnim rumenjacom dobro pomažemo in potem z mlačno vodo operemo, do suhega odrgnemo in z gostim glavnikom prah in luske iztrebimo. Lasje postanejo včasih presuhi, tedaj pa naj se namažejo z dobrim oljem ali govejo tolščo.

Skrbi na dalje za snažne nohti!

Zobe si ohraniš bele in snažne s priprosto, nedražestno dijetu, ako v jutro, zvečer in po vsakem jedilu s prestano vodo usta izmiješ ter zobe z mehko krtačico drgneš in ne vživaš premrzlih ali prevročih jedil in pijač. Ne omislimo si niti sredstev za lepoto kože, niti mazil za lasi niti praškov in past za zobe, ki se v vseh izmišljenih oblikah po časnikih hvalisajo in po lekarnah in drugih trgovinah prodajajo, ampak ostanimo pri sredstvih, koje nam podaja najboljši kup — zdravoslovje.

Dopisi.

Hoče. (Majcen Peter. †) Zapustil je dolino solz predragi nam tovariš, umirovljen nadučitelj, g. Peter Majcen. Nepričakovano mu je dné 13. grudna, ko se je zjutraj vračal iz cerkve proti domu, odrezala smrt z ostro koso nit življenja. Rodil se je l. 1832. pri Sv. Tomažu ter se, ko mu je prišlo do izbere poklica, posvetil učit. stanu. Služboval je kot podučitelj pri D. M. v Brezju, nadalje kot učitelj pri Sv. Barbari poleg Wurmburga in naposled kot nadučitelj v Hočah, kjer je deloval blizu 30 let. Skupaj je učiteljeval blizu 48 let. O velikej noči t. l. stopil je v pokoj. Bil je blag in odkritosrčen mož, ki si je prizadeval spolnovati dolžnosti svojega poklica. Zategadel je bil tudi priljubljen v soseski in drag svojim tovarišem in sotrudnikom. Temu dokaz bil je njegov pogreb.

Dnə 15. grudna, bil je dan Gospodov. V vasi je vse tako tiho, žalostno, tesno. — Megle, ki so se vlačile na obzorju, so zadušile redke solnčne žarke. Ves dan ni bilo slišati skoraj nobenega glasu, dokler ne pretrga buceče zvočenje te redke tišine. — Vže ob dveh popoldan zbirajo se občani resnobnega obraza, žalostnega srea, molče pred hišo umrlega. Tu vršilo se je prvo blagoslovljenje. Solze britke žalosti udrle so se po bledih licih, ko je zadonela krasna in globoko v srce segajoča pesem: „Nad zvezdami.“ Spremljali so rajnega na zadnji potí trije gg. duhovniki, nadalje c. kr. šolski nadzornik g. Robič z 22 gg. učitelji iz mariborskega in Št. Lenartskega okraja, veliko učiteljic, šolska mladina, mnogo ljudstva z žalujočimi ostalimi.

Počasi pomikal se je dolg sprevod do mirodvora, kjer so mu zapeli tovariši v slovo še „Blagor mu ki se spočije.“ Potem pa so se posvetni ostanki njegovi izročili hladni zemlji, katera naj bode prerano umrlemu lahka. — Ohranimo mu blag spomin!

F. K.

Iz Hrvaške.*) „Popotnik“ poročal je vže o svečanem otvorenju hrv. učit. doma in o občí hrv. učit. skupščini. Danes naj še seznaní čitatelje svoje z glavno skupščino „Saveza hrv. učit. društava.“ vršečo se 5. sept. t. l. v Sokolovi dvorani v Zagrebu. Prisotni so bili delegati posameznih hrv. učit. društev in lepo število drugih učiteljev in učiteljic.

Predsednik je s kratkimi besedami otvoril zborovanje. Za tem prečita g. Kempf zapisnik o občí hrv. učit. skupščini, ki se z nekajimi malimi popravki odobri.

Predsednik spomni potem, da se je število članov „Saveza“ pomnožilo za 80, ter šteje isti tako nad 700. S tem se pa vendar ne smejo zadovoljiti, ker je vseh hrv. učiteljev do 1800, torej v „Savezu“ še jedva $\frac{1}{3}$.

Tajnik g. Kuten čita izvestje o delovanju in stanju „Saveza.“ V zanosnih besedah slika postanek, gradbo in namen „Hrv. učit. doma,“ ter vzlasti prav obširno razklada poslovanje središnjega odbora, katero je provzročila stavba doma. Lansko leto (1888) sklenila je glavna skupščina „Saveza“, da se ima učit. dom prigodom savezne občne učit. skupščine t. l. svečano otvoriti. Zato je sred. odbor razpisal za isto skupščino nagrado od 10 dukatov za najboljšo razpravo o vprašanju: „Što se od sadanje pučke škole mora zahtijevati, da se ne zanemari njezina uzgojna zadaća?“ — V tretji sednici je razpravljaj odbor, katerim potom naj se došle razprave ocenijo. Sklenilo se je, da se iste pošljejo peterici zunanjih članov in sicer oceniteljem raznih stanov, da odbor tako vsako pristranost od sebe odvrne. — Največ glasov dobila je razprava g. D. Trstenjak-a, kateri je pa nagrado podaril učit. domu.

Dalje poročá tajnik o delovanju in stanju posameznih v „Savezu“ stoječih učit. društev. V lahki pregled podamo naj o tem sledečo tabelo:

*) Po naključbi zakasnjeno.

Štev.	Ime društva	Osnovano leta	Število članov	Število	
				odbor. sej	glav. skup.
1	Učit. dr. brodskega okrožja	1875	118	—	—
2	Hrv. učit. dr. za bivšu karlovačko podžupanijo i grad Karlovac.	1875	35	3	1
3	Učit. dr. Zajednica za grad Osijek i upravni kotar osječki	1875	42	4	1
4	Učit. dr. za bivšu podžupaniju virovitičku	1876	30	2	—
5	Učit. dr. bivšega novogradiškega okrožja . . . . . (2 podružnici sto imeli 4 sestanka)	1876	80	2	1
6	Učit. dr. okoliša jastrebarskoga.	1877	40	—	—
7	Učit. dr. grada Siska i okolice.	1877	59	4	1
8	Učit. dr. podžupanije zlatarske . .	1880	23	—	1
9	Učit. dr. za hrvaško Primorje . .	1882	36	—	—
10	Učit. dr. gorskoga kotara u Brodu na Kupi	1884	35	—	—
11	Učit. dr. podžupanije varaždinske	1884	58	—	—
12	Učit. dr. za grad Zagreb i okolice	1885	65	3	1
13	Učit. dr. požeške doline	1885	44	6	2
14	Učit. dr. za Gornje Zagorje	1886	28	2	1
15	Ilovsko učit. društvo v Grubišnom — polju	1884	23	—	—
16	Učit. društvo u Vinodolu . . . . . (Pristopilo „Savezu“ še le 4. jul. 1889.)	—	—	—	—
			716	—	—

„Savez“ šteje torej 716 članov. Imovina posameznih učit. društev pa znaša 3152 gold. 68 kr. (Kjer ni zabeleženo število sej, isto društvo ni tega naznanilo odboru „Saveza“).

Na to čita blagajnik g. T. Jokanec obširno izvestje o prihodu in razhodu „Saveza“, a osobito o stroških za stavbo doma. Dohodkov je imel „Savez“ 42 789 gld. 72 kr., stroškov pa 41.998 gld. 05 kr., ostanek je tedaj 791 gld. 67 kr.

Za stavbo učit. doma porabilo se je 104.487 gld. 65 kr., izplačati pak se ima še 17.180 gld. 16 kr.

O delovanju stavbenega odbora poroča g. Stjepan Basariček prav obširno in podrobno. On pové celo zgodovino o početku učit. doma, navéde pogajanja z raznimi društvi („Ped. knj. sborom“ in „Učiteljsko zadrugo“), prečita dotične sporazumke.

Potem interpeljuje g. Fichtner centralni odbor, zakaj se je ova skupščina držala pod tujo streho ne pa v lastnem domu. St. Basariček odgovori mu, da se bodo obéne glavne skupščine „Saveza“ držale v domu, ker je vdeležencev komaj od 100. Vse večje skupščine, ki se vrše vsako tretje leto in po raznih krajih, pa drugod. Zato se tudi v domu ni omislila tako velika sobana, ker bi stala več let prazna in bi bila to potrata. — Po rešenju še nekaterih drugih manj važnih stvari sklene predsednik zborovanje. ič.

Št. Jur v Slov. gor. „Št. lenartsko učit. društvo“ imelo je 5. dan decembra 1889. svoj društveni shod. Gosp. Jož. Mocher, predsednik pozdravi z običajnim nagovorom piélo število zbranih udov, ki so se po preteku 5tih mesecev sešli v Št. lenartskem šolskem poslopju ter otvori zborovanje. Po pre-

čitanju in odobrenju zapisnika od zadnjega zborovanja se naznani med tem časom precej nakupičeno število dopisov; ovo najvažnije:

a) Premenjena pravila „Štaj. uč. zaveze.“ b) Brošura: „Stariši, podpirajte šolo!“ spis. A. Kosi, se priporoča v naročbo; istotako. c) „Slovensko petje v preteklih dobah“ spisuje Fr. Rakuša. d) „Razpredelnica številnih podob z navodom“ doposlana na ogled. e) Naročba „Popotnik-ovega koledarja“ za l. 1890. Skupno naročbo tega koledarja za navzoče ude prevzame g. predsednik. f) Poročilo o letošnjem zborovanju „Štaj. učit. zaveze“ v Fürstenfeldu — se postavi na dnevni red prih. zborovanja.

Nató sledi prednašanje a) „Zlate besede učiteljem.“ (G. F. K. Budna.) Sé svojim dobro premišljenim, sé zgodovino šolstva pretečenih let vrlo utemeljenim govorom razvil nam je porečevalec pred očmi sliko šolskih razmer v dobi prvega desetletja obstanka novih šolskih postav (od l. 1870.—80.,) v nasprotju z drugim desetletjem (od l. 1880.—90.,) in povdarjal, kaj se nam je iz tega učiti, kaj nam je za bodočnost pričakovati ter kako nam ravnati, da bode šolska prihodnost človeštvu v korist in učiteljstvu v slavo. b) G. naduč. M. Rajšp govoril je o „nagonu k pridnemu in vztrajnemu delovanju“ našteval je vzroke, po katerih se ta nagon vzbuja ter navajal v daljni svoji razpravi dobre strani, ki v večini izvirajo iz tega nagona. — V pripoznanje dobro rešenih nalog in v zahvalo obema referentoma za znatni trud se pričujoči od sedežev vzdignó!

Predlogi: G. naduč, Budna priporoča v nakup a) od tvrdke Pitschl na Dunaju na ogled doposlane muzikalije tistim, ki se za to stroko posebej zanimajo; b) peške nove trsne sorte; c) da se sestavi kronika našega društva; d) da se zberó in določijo že pred leti na tem mestu priporočene šolske pesmi za Št. lenartski okraj. e) Prihodnje zborovanje se bo vršilo 5. dan januarija 1890 pri Št. Lenartu v Sl. gor.

Iz Gorice. Minoli mesec so se vršili tudi tukaj učiteljski izpiti. Oglasilo se je dvanajst učiteljic (6 Slovenk in 6 Italijank). Od vsake narodnosti po jedna ni došla. Jedna Slovenka je mej izpitom odstopila, ostale kandidatince so prestale vse izpit, dve Slovenki in jedna Italijanka z odliko. Slovenski odlikovanki ste usposobljeni za slovenski in italijanski učni jezik, ostale le za materini učni jezik. Slovenske usposobljene so: Hanej Sofija, pom. učiteljica na tuk. dekl. vadnici, Lavrenčič Antonija, učiteljica na Proseku, Leban Karolina, učiteljica v Rihemberku in Leban Pavla, učiteljica na tuk. slovenski dekliški ljudski šoli. Prvi dve gospodični ste prestali izpit z odliko. Čestitamo!

Novice in razne stvari.

[Gospodska zbornica] je v svoji seji 19. t. m. volila člane za posvetovanje vladne šolske novele. Izvoljeni so bili: Arneth, fzm. Beck, Belcredi, Clam Martinie, Conrad, Czartoryski, Czedit, Falkenhayn, Franz, Hasner, Helfert, Hye, Miklošič, Misija, Kardinal Schönborn, Stremayr, Tarnowski, Tomašek, Unger, Windischgráz, Zwenger.

[C. kr. štaj. deželni svet] je v svoji zadnji seji 12. dné t. m. pretresoval prošnje vpokojenih ljudskih učiteljev za zvišanje vpokojnine, je potrdil lokalno izključitev nekega učiteljskega pripravnika iz graškega učiteljišča, je privolil, da se ljudska šola v Oberzeiring-u razširi v trirazrednico ter je sistemoval v to potrebno učiteljsko mesto.

[Imenovanje.] Gospod Viktor Lešanofski, ravnatelj e. kr. gimnazija v Pazinu, imenovan je e. kr. dež. šolsk. nadzornikom srednjih šol za Primorsko.

[Stenografija.] Lansko šolsko leto se je v vsem 38.517 osob učilo stenografije po Gabelsberger-jevi sistemi, 2354 več, nego prejšnje leto. V Avstriji se jih je učilo 19.532 osob, 2900 več, nego prejšnje leto. Število društev, ki so gojila stenografijo po Gabelsberger-jevi sistemi se je povečalo s 655 na 703. Gabelsbergerjeva sistema se je to leto rabila v 35 parlamentih. Izmej velikih mest se stenografija najbolj goji na Dunaju, kjer je samo profesor Schiff imel 1078 učencev.

[Nov šolski list] prične z novim letom izhajati v Oseku pod naslovom „Škola.“ Izdajatelj in urednik mu bode županijski šolski nadzornik g. Marijan Vuković v Oseku.

Vabilo k glavnemu zborovanju celjskega učiteljskega društva, dné 6. prosinca 1890. l. ob 11. uri predpoludne v okoliški šoli v Celju. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene reči: a) Tajnikovo, b) blagajnikovo letno poročilo. 4. Volitev: a) društvenega odbora, b) pregledovalcev računa. 5. Volitev slavnostnega odbora za občni zbor „Zaveze.“ 6. Nasveti. K mnogobrojni vdeležbi vljudno vabi

o d b o r.

Spremembe pri učiteljstvu.

Na Štajerkem. Gosp. *Janko Knapič*, učitelj pri Sv. Antonu v Leskovi postal je def. nadučitelj ravno tu, gosp. *Terezina Romih*, pr. učiteljica v Vidmu in g. *Ferd. Lang* pr. podučitelj pri Sv. Duhu v Ločah sta za trdno nameščena. Gosp. *Ernst Vračko*, podučitelj pri Sp. Št. Kungoti imenovan je učiteljem v Št. Jarneju nad Muto, gosp. *Josef Moder*, podučitelj v Št. Jurju na Pesnici pa učiteljem v Hočah. — Gosp. *Val. Stolcar*, bivši učitelj v Runčem, nameščen je za učit. suplenta pri Sv. Roku ob Sotli. — Gosp. *Peter Majcen*, naduč. v pokoju v Hočah je umrl. N. v m. p.!

Na Kranjskem. Gosp. *Josip Janovsky*, učitelj v Višnjigori, pride na 2. učiteljsko mesto v Št. Vid nad Ljubljano. — Začasna učiteljja gg. *Josip Sedlak* v Kopajnu in *Ivan Zupanec* v Vel. Poljanah imenovana sta stalnima učiteljema na dozdanjih službah.

Vljudno prosimo vse dosedanje naročnike, ki želé prejematí naš list tudi nadalje, kakor vse prijatelje našega podjetja, ki nameravajo v kolo „Popotnik“-ovih naročnikov stopiti, naj to kmalu upravništvu prijavijo oziroma naročnino vposljejo, da zamoremo določiti število iztisov, v katerem se bode imel list tiskati, drugič pa tudi, da uredimo vse potrebno za točno razpošiljanje. Vse p. n. naročnike pa, ki so s plačevanjem naročnine še od prej zaostali in katerem smo tekom leta vže izpiske pošiljali, prevljudno prosimo, da se odzovejo vsaj o novem letu svojej dolžnosti ter nam ne delajo še več nepotrebnege dela in poštnih troškov. „Red je duša vsakega podjetja.“

Upravništvo.

NATEČAJI.

Štv. 1172.

Podučiteljsko mesto.

Na ljudski šoli pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah se podučiteljsko mesto z dohodki po IV. piščalni vrsti in prostim stanovanjem trdno ali tudi začasno umešča.

Prositelji in prositeljice za to mesto naj svoje redno obložene molbe potom predpostavljenega okrajnega šolskega sveta vložijo do 15. januarija 1890. l. pri krajn. šolsk. svetu Sv. Lovrenc v Slov. goricah.

Okr. šolski svét v Ptuj, dné 30. novembra 1889.

2—2

Predsednik: **Marek s. r.**

Kazalo k 10. letniku *Popotnik-ovemu* pridenemo 1. štev. tečaja 1890. l. Izdajatelj in urednik M. Nerat. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

KAZALO.

I. Vzgoja in pouk.

A. Pedagogično-didaktične razprave.

	Stran		Stran
Govorništvo pri Rimljanih	290	Nekaj o metodiki prirodopisnega pouka v ljudski šoli	337, 353, 371
Kako more učitelj tudi zunaj šole delovati na spodobno obnašanje šolske mladine	105	Nekoliko črtic iz domače vzgoje v prostih Slovencih	143, 159, 196, 207
Kvintilijan in socialne razmere v njegovi dobi	224, 243	Posamne misli o vzgoji, pouku in učiteljstvu	38
Kvintilijanov načrt vzgoje in pouka	256, 271	Smoter Kvintilijanove vzgoje in pouka ter njegove jezikovne zasluge	357
Kvintilijanovi nazori o vzgoji značaja	325, 343	Vaja in privada—vzgojno in učno sredstvo	17
Marka Fabija Kvintilijana govorniški pouk	4, 20, 42, 56, 74, 92, 107, 147, 178	V šolo narodno pesem	223
		Vzgoja in zgovornost pri Rimljanih	193, 209

B. Učni poskusi.

Učne slike iz prirodosija:	212	Jež (III. berilo št. 128)	327
Črvi (III. berilo št. 156)	227, 245, 274	Vrabcem in koutj (začetn. št. 39)	24

II. Razni spisi.

Botanični listi	2, 45	Pismena vprašanja pri preskušnji učiteljske sposobnosti v jesenskem roku 1889	379
Čmerlji	125, 146, 162	Poziv	237
Črtice o zdravoslovju 288, 303, 322, 340, 355	373, 389	Prvi glavni zbor „zaveze slov. učiteljskih društev“	103
Izleti po Zgornji savinjski dolini	229, 247	Prvo zborovanje „Zaveze“	143, 156, 173
. . . . .	261, 279, 294, 311	Razpis nagrad	321, 383
Književnost o združitvi slovenskega učiteljstva	128	Regulovanje ljudsko-učiteljskih plač na Štajerskem	239
Lichtenstein-ov govor z našega stališča	120	Ruše (krajepisna etnograf. črtica)	7
Ljudski učitelji — narodni učitelji — osnovni učitelji	191	Slovesno odprtje „hrvaškega učiteljsk. doma“	308
Misli o nadaljevalnem izobraževanju ljudsk. učitelja	386	Slovniški pogovori	12, 112, 134
Ne moremo biti prav zadovoljni	87	Učiteljski dom v Zagrebu	255
Našim bralcem	1	Učiteljstva slovenskega težnje o preosnovi osnovnošolskega zakona	171
Občni zbor „Narodne šole“ v Ljubljani	281, 296, 313	Vabilo k sodelovanju in naročbi	385
O ljubezni	39, 54, 71	Vstajenja dan	120
Opomni koperskim učiteljsk. abiturijentom		V zadevi „Šolarskih knjižnic“	359
. . . . .	217		

III. Pesmi.

Na grobu Viljemine Čizek-ove	117	V spomin g. Ant. Vidoviča	318
Slavnostni pozdrav	119		

IV. Postave in ukazi.

Postava v izboljšanje učiteljskih plač na Kranjskem, stran 369

V. Pedagogiški razgled.

	Stran		Stran
Amerika	49	Ogrsko	27
Bukovina	49	Poljske šole v Ameriki	213
Česko pedagog. časopisje	259, 276	Poljsko	98
Dansko	98	Praga	97
Francija	98	Prosveta v Malorusih	95
Hrvaško	26, 81	Rusija	109
Italija	110	Stanje ljudsk. šol v Hrvatski in Slavoniji	277
Koroško	48	Šole za slepce v Franciji	199
Ljudske šole na Dunaju	213	Šolstvo na Štajerskem	26, 47, 78
Ljudsko šolstvo v Srbiji	164	Švedija	49
London	49	Učiteljski zavodi v Danskej	361

VI. Književna poročila.

A. Janežič: Deutsch-Slov. Wörterbuch	331	Logaško okrajno glavarstvo	298
A. Janežič-eva „Slovenska slovnica	133	Matične knjige	60
Godec	149	Narodne pesni koroških Slovencev	298
Ilustrovan narodni koledar	316	Pedag. letnik III. leto 1889	253
Josipa Jurčiča Zbrani spisi VII.	254	Postojnsko okr. glavarstvo	62
Knjige družbe sv. Mohora	61	Slovanstvo ve z svých spěvěch	377
Knjižn. družbe sv. Cirila in Metoda 101, 132, 232	232	Slovenska čitanka za I. razred srednjih	
Lehrpläne für die Volksschulen des		šol	298
Küstenlandes	314, 329	Stariši podpirajte šolo	254
Letno poročilo narodnih šol v Ljuto-		Svoji k svojim	221
merskem okraju v šolsk. letu 1888/89	298	Zgodbe sv. pisma	111

VII. Dopisi.

Dobova pri Brežicah	115, 187, 249	Iz šmarijskega okraja	187
Dunaj	150	Št. Jurij v slov. gor. 66, 135, 186, 234,	394
Hoče	393	Št. Jurij na Ščavnici	299
Iz Braslovč	250	Kranjsko	33
„ Gorice	183, 214, 395	Ljutomer	233
„ Gornjegograda	151, 168, 381	Maribor	166
„ Hrvaške	265, 393	Od beneške meje	29, 113
„ Istre	215, 251	„ Bolske	300
„ kamniškega okraja	363	„ hrvaške meje	364
„ Krškega	136	„ Jestrama	100
„ Ljubljane 33, 34, 136, 183, 298, 347, 382	382	„ Pohorja	116
„ logaškega okraja	68, 251	„ Voglajne 13, 14, 66, 99, 135, 185, 201	350
„ ormoškega okraja	332	Ptujska okolica 31, 64, 83, 115, 167, 202,	233
„ Št. Pavla v sav. dolini	380	Slivnica pri Mariboru	33, 116
„ Ponikve	187	S Krasa	152, 333
„ Prage	50, 214	S Primorja	236
„ Ptuj	264	Svetinje	184, 214
„ Rečice	283	Šmarje pri Jelšah	84, 100, 285, 348
„ ribniškega okraja	266	Zagreb	263
„ Ruš	200	Z Goriskega	349
„ Slovenjgradca	317		
„ Središča	114, 235		

Iz „Zaveze slov. učit. društev.“

Stran: 13, 28, 98, 104, 137, 150, 165, 182, 233, 262, 316.

Poročilo

o pošiljateljstvu za „Prvo stalno razstavo učil“ Pedagog. društva v Krškem.

Stran: 9, 28, 63, 81.

VIII. Šolske novice.

	Stran		Stran
Delarne na vseučilišču	285	Otroški vrt v Rojanu	366
Frekventacija avstrijskih vseučilišč	35	Različna dolžnost šolsk. obiskovanja	15
„ . . . . . dunajsk. vseučilišča	51	Srednje šole na Češkem	351
„ . . . . . ljubljanskega učiteljišča	319	Stalna razstava učil v Inomostu	15
„ . . . . . vseučilišča v Budimpešti	15	Starost evropskih vseučilišč	69
„ . . . . . v Inomostu	15	Statistika šolstva v Črnigori	285
Kje je najmanj šol	154	Šola v letošnji francoski razstavi	269
Naredbe glede pouka klasičnih jezikov	253	Šolska hygena — obvezni pouk na učiteljiščih	101
Nov šolski zakon	35, 137	Šolstvo v Ogrski	267
Obiskovanje ljudsk. šol po Evropi	154	Število srednjih šol v Cislitaviji	69
Odgoja otrok na japonskih otokih	35	Učni jezik v Galiciji	268
Okr. šolski nadzorniki na Kranjskem	15		

IX. Razne stvari.

Berolinsko ferijalno društvo	269	Konec naše zemlje	118
Bolgarski učitelji morajo biti domačini	268	Kraljevske pisateljice	85
Botanični vrti	85	Levstik-ov spomenik	117
Carmen Sylvia	51	Nagrade za vredne spise pedagogične in za spise za mladino	267
Cerkev in šola na vlakcu	154	Najdaljši telefon	154
Cesarjev dar 50, 85, 101, 168, 300, 366		Nov šolski časopis	285
Cesarjeva zahvala	53	Nov šolski list	396
Časopis učiteljic	334	Nova iznajdba	68
Dernjač Etbin †	383	Nove knjige	189
Didaktofon	188	Odbor za posvetovanje vladne šolske novele	395
Dolgost dneva	334	Odlikovanje 34, 68, 69, 85, 319, 334	334
Društvo avstrijskih risarskih učiteljev	168	Ogrski naučni minister in narodna kultura	85
Družba sv. Cirila in Metoda	117	Osrednja pedagog. knjižnica v Lipsiji	15
Fischer J. †	383	Plače profesorjev v Rusiji, Bolgarski in Srbiji	268
Frekventacija na ženskem učiteljišču v Pragi	253	Poboljšek ljudskih učiteljev na Češkem	154
Glavni zbor „Štaj. učit. zaveze“	220	Poljsko šolsko društvo	101
Gluhonemi otroci na Kranjskem	101	Pomožna društva	138, 221
Igre v gibanju za dečke	269	Ponemčevanje danskega Šlezvika	221
Imenovanje 168, 188, 204, 300, 334, 395		Poskus z belimi tablicami v šoli	268
Iz c. kr. dež. šolsk. sveta kranjskega	204	Poskus z „Velicimetrom“	102
„ 219, 301		Pravopisni prepri	85
Iz c. kr. štaj. dež. šolsk. sveta 85, 153, 168		Prebivalstvo Evrope	118
„ 188, 203, 219, 267, 301, 319, 366, 395		Prestavljanje učiteljev	35
Jakob Maksimilijan Stepischnegg †	2 9	Priprosti poskus, kako se zemlja vrti	101
Knezoškof (novi) lavantinski	334	Priznanje	51
Književno naznanilo „Pedagog. društva v Krškem“	220	Promocija. Dr. Tomaž Romih	168
Knjižnica prestolonaslednika Rudolfa	286	Proti kadenju	285
Koliko let živè nekatere ptice	51	Prvo popolno vseučilišče na Balkanu	285
Koliko se je izdalo knjig leta 1887.	269	Razinger Matilda	301
Koliko zrn drži liter	15	Redko teženje po izobrazbi	85
Konec gluhotè	286		

	Stran		Stran
Ruska macenatka	85	Umrljivost učiteljev v Ogrskej	138
Rusko pedagog. društvo v Petrogradu .	268	Uradne učiteljske konference	237
Sekcijski načelnik Hermannu umirovljen	68	Ustanove za novi strokovni šoli v Ljub-	
Shod galiških učiteljev	237	ljani	35
Slovensko petje v preteklih dobah . . .	383	Velika ljubezna učencev do svojega	
Spomnik Nikoli Tomaseu	267	učitelja	269
Srednja plača berlinskih učiteljev . . .	138	Velikanske zmognosti	52
Srednjesolski učiteljski zbor na Dunaju	138	Verska šola v Švici	269
Stanje prosvete v Evropi	286	Vlah Josip †	35
Statistika papirja	168	Vojaske knjiznice	267
Stenografija	396	Vrtinec	68
Strelovodi na šolskih poslojih	268	Vseslovanski koledar	285
Sub auspiciis Imperatoris	319	V spomin Diesterweg-a	268
Šolske torbe	269	Vzroki boleznih živcev	253
Špansko časnikarstvo	335	Weilen, vit. (pl.) Jos. †	220
Število časopisov na svetu	351	Weiss Josip †	220
Število Srbov	118	Zastopniki učiteljstva	51
Tesni ovratniki so vzrok bolnih oči . . .	268	Za učitelje-vojake	101
Učiteljica velika dobrotnica naroda . .	85	Znanje jezikov pri vladarjih	69
Učit. plače v Koburskem	269	Zrelostni izpiti v Ljubljani	237
Učni stolci za antropologijo in etnografijo		„ „ v Mariboru	220
na vseučilišču v Pragi	285	Žgaujepitje v Nemčiji	334

Nekrologi.

Cesarjevič Rudolf †	37	Mikl Jurij †	345
Čizek Viljemina †	117	Urban Miha †	116
Majcen Peter †	393	Vidović Ant. †	318, 332

Spremembe pri učiteljstvu.

Stran: 36, 52, 86, 102, 118, 154, 168, 188, 220, 254, 267, 302, 319, 335, 368, 396.

Javne zahvale.

Stran: 15, 36, 52, 169.

Poslano.

Stran: 16, 201.

Vabila.

Stran: 15, 35, 69, 70, 86, 102, 138, 168, 169, 204, 221, 270, 301, 319, 335, 352, 367, 368, 396.

Listnica.

Stran: 16.

Razpisi učit. služeb

Stran: 16, 36, 52, 70, 86, 118, 138, 154, 170, 189, 190, 205, 206, 221, 238, 254, 270, 286, 302, 320, 336, 268, 384, 396.

Naznanila, natečaji in inserati.

Stran: 16, 36, 52, 70, 86, 118, 138, 154, 170, 189, 190, 205, 206, 221, 237, 238, 254, 270, 286, 301, 302, 320, 336, 368, 384, 396.

